

Kaikkien maiden proletaarit, liittykää yhteen!

LENIN

TEOKSET

42

VENÄJÄNKIELINEN LAITOS
JULKAISTU
NEUVOSTOLIITON KOMMUNISTISEN
PUOLUEEN KESKUSKOMITEAN
PÄÄTÖKSEN PERUSTEELLA

ИНСТИТУТ МАРКСИЗМА-ЛЕНИНИЗМА
при ЦК КПСС

В. И. ЛЕНИН

СОЧИНЕНИЯ

Издание четвертое

ИЗДАТЕЛЬСТВО ПОЛИТИЧЕСКОЙ ЛИТЕРАТУРЫ
МОСКВА

NKP:n KK:n MARXISMIN-LENINISMIN
INSTITUUTTI

V. I. LENIN

TEOKSET

*Suomennos neljännestä
venäjänkielisestä painoksesta*

KUSTANNUSLIIKE EDISTYS
MOSKOVA · 1969

V. I. LENIN

42
OSA

Lokakuu 1917—maaliskuu 1923

ESIPUHE

Neljäskymmenes toinen osa sisältää Lokakuun vallankumouksen jälkeen kirjoitettuja tuotteita, jotka on julkaistu ensi kerran V. I. Leninin Teosten 5., venäjänkielisessä painoksessa tai Lenin-kokoelmissa, aikakaus- ja sanomalehdissä. Kyseiset asiakirjat täydentävät olennaisesti käsillä olevan laitoksen vastaavissa osissa julkaistuja teoksia.

Ensimmäinen ryhmä kirjoituksia ajoittuu vuoden 1917 marraskuun ja 1918 heinäkuun väliseen kauteen, joka oli sosialistisen vallankumouksen edelleenkehittymisen ja neuvostovallan lujittumisen kautta. Näistä mainittakoon ennen kaikkea »Teesit puolueen tehtävistä + ajankohta», artikkeli »Plehanov terrorista», »Ehdotus VSDTP(b):n KK:n päätöslauselmaksi S. A. Lozovskin erottamisesta puolueesta», »Taloudellisten toimenpiteiden ohjelman hahmotelma» sekä useat »Neuvostovallan lähimmät tehtävät» artikkelin alkuperäisen variantin luvut. Niissä luonnehditaan ongelmia, jotka työväenluokan oli ratkaistava noustuaan valtaan, tähdenne-tään proletariaatin diktatuurin lujittamisen ja kukistettujen riistäjäluokkien vastarinnan lannistamisen välttämättömyyttä sekä arvostellaan ankarasti puolueen oikeisto-opportunistisia aineksia.

Useat asiakirjat, puheet y.m. liittyvät Leninin taisteluun sodasta irrottautumisen ja Brestin rauhansopimuksen solmimisen puolesta (puhe YTpKK:n* bolshevikkir ryhmän ja vasemmistoeserrien ryhmän yhteisessä istunnossa helmikuun 19 p:nä 1918, puhe latvialaisille tarkka-ampujille helmikuun 20 p:nä 1918 y.m.). Lukuisat Leninin laatimat ehdotukset Kansankomissaarien Neuvoston päätöksiksi kuvastavat kom-

* Ks. tämän ja muiden lyhenteiden selityksiä kirjan lopusta, ss. 582—583.
Toim.

munistisen puolueen ja neuvostohallituksen ensimmäisiä toimenpiteitä valtiollisen ja taloudellisen rakennustyön sekä kulttuurityön alalla.

Suuri osa aineistoista liittyy ulkomaiden sotilaallisen intervention ja kansalaissodan kauteen. Niitä ovat muistiinpanot »Puolustusneuvoston tehtävistä ja työn järjestelystä», patruunakomission istunnossa tehdyt merkinnöt, »Ehdotus VKP(b):n KK:n päätökseksi työläisryhmien lähettämisestä työhön elintarvikealalle ja kulkulaitokseen», »Ehdotus Puolustusneuvoston päätökseksi neuvostovirastojen toimihenkilöiden mobilisoinnista», »Ehdotukset KK:n Poliittisen toimikunnan päätöksiksi toimenpiteistä Mamontovia vastaan», »Ehdotuksia sotilaallisista kysymyksistä», »VKP(b):n KK:n Poliittisen toimikunnan päätökset Länsirintaman Vallankumouksellisen Sotaneuvoston päiväkäskyn johdosta» sekä Leninin puhe rintamalle lähteville Ivanovo-Voznesenskin kommunistityöläisille lokakuun 24 p:nä 1919, puhe Moskovan ensimmäisten konekivääriseurueiden punapäälliköiden XI päästötalouksessa toukokuun 12 p:nä 1920 ja »Selostus tasavallan sisä- ja ulkopoliittisesta tilanteesta VKP(b):n Moskovan järjestön aktiivijäsenten neuvottelukokouksessa lokakuun 9 p:nä 1920». Edellä mainitut puheet ja päätösehdotukset sekä monet muut asiakirjat kuvastavat selvästi sitä jättäiläistyötä, jota Keskuskomitea ja neuvostohallitus tekivät Leninin johdolla maahanhyökkääjien ja valkokaartilaiden murskaamisen järjestämisessä.

Huomattava sija tässä osassa on sodan päätyttyä kirjoitetuilla artikkeleilla ja asiakirjoilla. Neuvostokansan ensivuoroisia tehtäviä olivat tuolloin kansantalouden jälleerakentaminen ja sosialistinen rakennustyö. Teollisuus, maatalous, tiede ja tekniikka, kansansivistystyö, valtiokoneiston parantaminen, kansallisuuskysymys, ulkopolitiikka — siinä osa kysymyksistä, joita Lenin käsitteli jatkuvasti johtaessaan puolueen ja hallituksen toimintaa.

Tähän osaan sisältyvissä Leninin artikkeleissa y.m. on huomattava määrä sosialistisen rakennustyön suunnitelman laadintaa valaisevaa lisäaineistoa.

Merkittäviä ovat vuonna 1962 ensimmäisen kerran julkaistut »Neuvostovallan lähimmät tehtävät» artikkelin alkuperäisen variantin luvut (IV luvun loppu, luvut V—IX ja X luvun alku). Lenin valaisee niissä yksityiskohtaisemmin kuin lopullisessa tekstissä useita uuden yhteiskunnan raken-

nustyön alkuvaiheen ongelmia, selvittää taloudellisten tehtävien ratkaisemisen tärkeyttä ja kansantalouden oikean johdon tarpeellisuutta kapitalismin ja sosialismin välisenä siirtymäkautena. Amerikkalaisen »The World» lehden kirjeenvaihtajan Lincoln Eyren ja japanilaisen »Osaka Asahi» lehden kirjeenvaihtajan kanssa käymissään keskusteluissa sekä »Muisiinpanoissaan sähköistämisestä» Lenin selittää sähköistämisen merkitystä sosialismin taloudellisen perustan luomisessa ja tuotantovoimien kehityksessä. Uuden talouspolitiikan kysymyksiä hän on käsitellyt YAKN:n kommunistiryhmän istunnossa huhtikuun 11 p:nä 1921 loppupuheenvuorosaan toimilupia koskevasta selostuksesta käydyn keskustelun johdosta, VKP(b):n X yleisvenäläisessä konferenssissa uutta talouspolitiikkaa koskevaa päätöslauselmaa käsiteltäessä käyttämässään puheenvuoroissa sekä kirjeessään »Pohjois-Amerikan venäläiselle siirtokunnalle».

Lenin piti sosialistisen taloudenhoidon tärkeimpinä periaatteina ja menetelminä demokraattisen sentralismin johdonmukaista noudattamista talouselämän johtamisessa, tieteellistä suunnittelua, järkipäisiä ja efektiivistä taloudenhoitoa, oikeaa työn järjestelyä, itsekannattavuuden periaatteen soveltamista, tuotantolaitosten toiminnan järjestämistä kannattavaksi ja voittoa tuottavaksi sekä aineellisten ja moraalisien kannusteiden käyttöä tuotannon kehittämässä. Näitä asioita valaisevina voitaisiin mainita puheenvuoro KKTN:n puhemiesistunnon istunnossa huhtikuun 1 p:nä 1918, »Huomautuksia kansallistettujen tuotantolaitosten johtamisesta koskevien säännösten luonnoksesta», päätösehdotus »Spesialistien palkoista», »Lisäyksiä talkootöitä koskevaan säännösehdotukseen», »Yleistä suunnittelukomissiota koskevan TPN:n päätöksen peruskohdan luonnos», »Kaupallinen asiain järjestely» artikkelin jäsenitys, »Ehdotus VKP(b):n KK:n Poliittiselle toimikunnalle tuotantolaitosten palkitsemisesta» y.m.

Määritellään taloudellisen rakennustyön tehtäviä Lenin kirjoitti ammattiliittojen edustajakokouksessa pidettävän puheen jäsenyyksessä: »Työkuri, työn tuottavuuden kohottaminen, työn järjestely, tuotemäärän lisääminen, armoton tais-telu holtittomuutta ja virkavaltaisuutta vastaan. Siten päästään voittoon» (s. 267).

Tässä osassa julkaistu aineisto: »Lisäys ehdotukseen KKN:n päätökseksi 'Maatalouskoneiden jakelusta'», »Ehdotus TPN:n

päätökseksi 'Fowlerin' auroista», ehdotus KKN:n päätökseksi »Toimenpiteistä neuvostotilojen organisaation parantamiseksi» y.m. kuvastaa Leninin huolenpitoa maatalouden kohottamisesta, koneiden hankkimisesta talonpojille, neuvostotilojen kehittämisestä, osuustoiminnan tukemisesta valtion toimesta, edellytysten luomisesta maaseudun sosialistista uudelleenjärjestelyä varten.

Osa asiakirjoista on omistettu kulttuuriongelmile: ehdotus KKN:n päätökseksi »Kirjastotoimen järjestämisestä», »Ohjekirjelmä työläisten ja talonpoikien lukemiston laatimisesta», »Ehdotus VKP(b):n KK:n Poliittisen toimikunnan päätökseksi Poliittisen Valistustyön Pääkomiteasta», »Proletaarista kulttuuria koskevan päätöslauselman hahmotelma», »Lisäys ehdotukseen KKN:n päätökseksi korkeakoulujen pakollisesta opintominimistä», »Ehdotus VKP(b):n KK:n kokouksen päätökseksi Valistuskomissariaatin uudelleenjärjestelystä» sekä »Elokuva-alaa koskevia ohjeita». Näissä ja monissa muissa asiakirjoissa on esitetty tärkeitä ajatuksia kulttuurivallankumouksen olemuksesta ja teistä, työtätekevien kommunistisesta kasvatuksesta sekä joukkojen poliittisesta valistamisesta.

Poikkeuksellisen tärkeä on Leninin kirje »SNTL:n muodostamisesta», jossa hän esitti ajatuksen Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liiton, yhtenäisen monikansallisen sosialistisen valtion muodostamisesta rakentamalla sen yhdenvertaisten ja suvereenien neuvostotasavaltojen vapaaehtoisen liittoutumisen pohjalle. Kommunistisen puolueen ja neuvostovaltion kansallisuuspolitiikan kysymyksiä valaisevat myös »Idän kansojen kommunististen järjestöjen II yleisvenäläisen edustajakokouksen osanottajien neuvottelussa tehdyt muistiinpanot», »Ehdotus VKP(b):n KK:n Poliittisen toimikunnan päätökseksi VKP(b):n tehtävistä Turkestanissa», »Ehdotus VKP(b):n KK:n Poliittisen toimikunnan päätökseksi VKP(b):n tehtävistä itämaisten kansojen asuma-alueilla» y.m. Niissä Lenin tähdentää sitä, että on lujitettava Neuvostomaan kaikkien kansallisuuksien liittoa ja veljellistä yhteistoimintaa sekä taisteltava päättäväisesti shovinismia ja nationalismia vastaan.

Neuvostojen VIII edustajakokouksen VKP(b):n ryhmän kokouksessa toimilupakysymyksestä tehdyn selostuksen johdosta antamassaan loppulausunnossa Lenin esitti tärkeän teesinsä neuvostolaisesta isänmaallisuudesta: »Sellaisen hen-

kilön isänmaallisuus, joka mieluummin kärsii kolme vuotta nälkää kuin luovuttaa Venäjän ulkomaalaisille, on todellista isänmaallisuutta, jonka puuttuessa emme olisi kyenneet pitämään puoliamme kolmea vuotta. Ilman tuota isänmaallisuutta emme olisi kyenneet puolustamaan Neuvostotasavaltaa, hävittämään yksityisomistusta... Se on parhainta vallankumouksellista isänmaallisuutta» (s. 204).

Kirjoituksessaan »Neuvostovallan demokraattisuudesta ja sosialistisesta luonteesta» sekä Presnjan kaupunginosassa heinäkuun 26 p:nä 1918 joukkokokouksessa pitämässään puheessa Lenin selittää Neuvostojen olemusta ja Neuvostomaan perustuslain tosidemokraattista luonnetta.

Lukuisat asiakirjat kuvastavat Leninin tarmokasta toimintaa valtiokoneiston parantamisen ja täydellistämisen sekä valtion, puolueen ja kansalaispiirien harjoittaman valvonnan tehostamisen alalla. Niistä mainittakoon »Ehdotuksia KKN:n ja TPN:n varapuheenjohtajien keskeisestä työnjaosta», »Ehdotuksia KKN:n puheenjohtajan ja varapuheenjohtajien työjärjestyksestä», »Kirje L. B. Kameneville, A. I. Rykoviille ja A. D. Tsjurupalle KKN:n ja TPN:n varapuheenjohtajien työnjaosta», »VKP(b):n KK:n Poliittisen toimikunnan ohje työläisinspektiosta», »Aineistoa artikkeliin 'Miten meidän olisi uudelleenjärjestettävä Työläis- ja talonpoikaisinspektio'» y.m. Useat asiakirjat tähtäävät sosialistisen laillisuuden lujittamiseen: »Lakien tiukkaa noudattamista koskevan päätöksen teesiluonnos», »YEK:n toimintaa koskevat ehdotukset», kuvernementtien erikoiskomissioiden IV konferenssissa helmikuun 6 p:nä 1920 pidetty puhe y.m.

Lenin näki kommunistisessa puolueessa neuvostoyhteiskunnan johtavan ja suuntaavan voiman. Hän taisteli väsymättömästi puolueen aatteellisen ja järjestöyhtenäisyyden lujittamiseksi, tähdensi sitä, että on kehitettävä kaikki tavoin puoluedemokratiaa, noudatettava johdonmukaisesti kollektivistista johtoperiaatetta ja lujitettava puolueen yhteyksiä joukkoihin. Nämä kysymykset kuvastuvat monissa tässä osassa julkaistuissa aineistoissa: VKP(b):n IX yleisvenäläisessä konferenssissa pidetyssä puheessa puoluerakennustyön lähimmistä tehtävistä, tätä kysymystä koskevassa päätöslauselmaehdotuksessa ja siihen tehdyissä ehdotuksissa, puheessa, jonka Lenin piti Neuvostojen VIII edustajakokouksen VKP(b):n ryhmän kokouksessa käsiteltäessä Yleisvenäläisen Toimeenpanevan Keskuskomitean ja Kansankomissaarien

Neuvoston selostusta ulko- ja sisäpolitiikasta, Moskovan kaupungin puolueaktiivin kokouksessa helmikuun 24 p:nä 1921 pidetyssä puheessa, luonnoksessa »VKP(b):n KK:n kirje suhtautumisesta puolueeseen kuulumattomiin työläisiin», VKP(b):n X edustajakokouksen osanottajien — »Kymmenen ohjelmaa» kannattavien — neuvottelukokouksessa pidetyn puheen jäsenyyksessä sekä »Huomautuksissa VKP(b):n KK:n toimintasuunnitelman johdosta».

V. I. Leninin kirjoittama ehdotus VKP(b):n KK:n Poliittisen toimikunnan päätökseksi »Kommunistitsheski International» aikakauslehdessä julkaistujen A. M. Gorkin artikkelien johdosta kuvastaa selvästi Leninin periaatteellisuutta ja ehdottoman kielteistä suhtautumista henkilönpalvontaan.

Suuri merkitys on lukuisilla neuvostovaltion ulkopoliittikan kysymyksiä selvittäville asiakirjoilla: ulkomaisten lehtimiesten kanssa käytyjen keskustelujen pikakirjoitteilla sekä »Genovan valtuuskunnan varajohtajalle ja kaikille jäsenille annettavilla toimintaohjeilla», »Genovan konferenssiin lähtevälle neuvostovaltuuskunnalle annettavien VKP(b):n KK:n ohjeiden luonnoksella», ehdotuksella VKP(b):n KK:n päätökseksi »Neuvostovaltuuskunnan tehtävistä Genovassa», »Korjauksilla ja huomautuksilla Genovan konferenssiin lähtevän neuvostovaltuuskunnan julkilausuman luonnokseen» y.m. Niissä on muotoiltu Neuvostotasavallan ulkopoliittikan johtavat periaatteet sekä neuvostodiplomatian tehtävät ja menetelmät.

Nuo asiakirjat osoittavat, kuinka johdonmukaisesti neuvostohallitus harjoitti Leninin johdolla rauhanpolitiikkaa ja pyrki solmimaan liikesuhteita kapitalistisiin maihin. Keskustellessaan amerikkalaisen lehtimiehen kanssa Lenin sanoi: »En näe mitään syytä, joiden vuoksi tällainen sosialistinen valtio kuin meidän valtiomme ei voisi solmia rajattomia liikesuhteita kapitalistimaihin» (s. 137). Samalla neuvostohallitus torjui päättävästi imperialistivaltojen pyrkimykset sekaantua Neuvostotasavallan sisäisiin asioihin, pakottaa sen hyväksymään orjuuttavia taloudellisia sopimusehtoja. Lenin sanoi: »Olemme ilmoittaneet monta kertaa, että pyrimme rauhaan... Mutta emme aio sallia, että meidät kuristetaan rauhan nimessä hengiltä» (sama).

Tärkeä merkitys on asiakirjoilla, jotka kuvastavat neuvostovaltion ja niiden maiden ystävällisiä veljessuhteita, joissa kansa oli noussut valtaan. Tässä osassa on julkaistu

ehdotuksia KKN:n päätöksiksi sopimuksesta Suomen sosialistisen työväentasavallan kanssa. Se oli historian ensimmäinen kahden sosialistisen tasavallan välinen sopimus, näyte uudentyyppisistä tasa-arvoisten, suvereenien valtioiden kansainvälisistä suhteista. Keskustellessaan Mongolian Kansantasavallan valtuuskunnan kanssa Lenin esitti tärkeitä ajatuksia siitä, mitä teitä kehittyvät sosialismiin yhteiskuntajärjestelmältään esikapitalistisella asteella olevat maat ja millaisia ovat näiden maiden oloissa vallankumouksellisten puolueiden taktiikan erikoisuudet.

Monet tähän osaan sisältyvät kirjoitukset y.m. ovat arvokas lisä Leninin tunnettuihin kansainvälistä työväenliikettä ja kommunistista liikettä käsitteleviin teoksiin. Niistä mainittakoon ennen kaikkea G. V. Tshitsherinille osoitettu kirje (joulukuun loppu 1918), jossa Lenin hahmottelee yleispiirtein Kommunistisen Internationaalin aatteellisen ohjelman ja järjestöperiaatteet. Varsin mielenkiintoisia ovat Kominternin II kongressiin liittyvät aineistot: »Proletariaatin diktatuuri» -käsitteen sisältöä ja tämän tunnuksen vääristely- »villityksen» vastustamista koskevan päätöslauselman jäsenyys», »Huomautuksia A. Sultan Zaden alustukseen Idän yhteiskunnallisen vallankumouksen näköaloista» y.m. Osa asiakirjoista on yhteydessä Kominternin III kongressiin ja ne heijastavat sitä suurta työtä, jota Lenin suoritti kongressin tärkeimpiä päätöksiä laadittaessa ja sen työn johtamisessa. Näitä ovat »Kirje O. W. Kuusiselle ja huomautuksia »Kommunististen puolueiden järjestörakennetta, työmetodeja ja toiminnan sisältöä koskevien teesien» luonnokseen», »Huomautuksia Kommunistisen Internationaalin III kongressia varten laadittuihin taktiikkaa koskeviin teesiluonnoksiin» sekä puheet saksalaisen, puolalaisen, tshekkoslovakialaisen, unkarilaisen ja italialaisen valtuuskunnan jäsenten neuvottelukokouksessa.

Noissa asiakirjoissa kuvastuu Leninin leppymätön taistelu kansainvälisessä kommunistisessa liikkeessä ilmennyttä oikeisto-oppportunismia, reformismia ja revisionismia sekä samalla »vasemmistolaisuutta», seikkailupolitiikkaa, dogmatismia ja lahkolaisuutta vastaan. Lenin antaa niissä varsin tärkeitä ohjeita kansainvälisen kommunistisen liikkeen strategian ja taktiikan kysymyksistä. Hän korostaa sitä, että kommunistipuolueiden tulee kiinnittää päähuomio työväenluokan enemmistön, työtätekevien joukkojen enemmis-

tön voittamiseen puolelleen ja niiden valmentamiseen sosialistiseen vallankumoukseen. Useissa asiakirjoissa — »Ehdotuksessa VKP(b):n KK:n Poliittisen toimikunnan päätökseksi yhteisrintamataktiikasta», »Kirjeessä VKP(b):n KK:n Poliittisen toimikunnan jäsenille huomautuksista ehdotukseen Kominternin TpK:n ensimmäisen laajennetun kokouksen päätökseksi kolmen Internationaalin konferenssiin osallistumisesta», »Ehdotuksessa puolueen XI edustajakokouksen päätöslauselmaluonnokseen VKP(b):n Kominternin-valtuuskunnan toimintakertomuksen johdosta» y.m. — Lenin puolustaa yhteisrintamataktiikkaa, yhtenäisyyden aikaansaamista työväenluokan toiminnassa.

Tämän osan »Liitteissä» on julkaistu kyselylomakkeita, joihin Lenin on vastannut kommunistisen puolueen edustajakokousten ja konferenssien osanottajana VKP(b):n Moskovan järjestön jäsenten uusintarekisteröinnin sekä yleisvenäläisen VKP(b):n jäsenten luetteloinnin aikana.

Suuri merkitys on kyseisissä »Liitteissä» julkaistulla »V. I. Leninin päivystävien sihteerien päiväkirjalla», johon on merkitty Leninin antamat tehtävät, asiakkaiden vastaanotot y.m. Tämä päiväkirja osoittaa, että Lenin uhraisi kaikki voimansa puolueen ja työväenluokan asialle kamppaillen miehuullisesti vaikean sairautensa voittamiseksi.

*NKP:n Keskuskomitean marxismin-leninisin
instituutti*
